

Sygn. akt III KK 432/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **P.L.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 19 listopada 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lipca 2021 r.,

sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G..**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w G., stosując – na podstawie art. 4 § 1 k.k. – przepisy obowiązujące w okresie od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r. połączył kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego P.L. wyrokami:

- Sądu Rejonowego w G. z dnia 11 lutego 2020 r., w sprawie II K (...), w wymiarze 2 lat;
 - Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 grudnia 2020 r., w sprawie II K (...), w wymiarze 4 lat,
- i na mocy art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85 a k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec niego karę łączną 6 lat pozbawienia wolności (pkt I wyroku).

Powyższy wyrok łączny nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 3 sierpnia 2021 r.

Kasację od wskazanego orzeczenia wniósł – na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. – Prokurator Generalny, zaskarżając wyrok łączny w całości na korzyść skazanego. W kasacji zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. oraz art. 569 § 1 k.p.k., polegające na zaniechaniu uwzględnienia i wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności wynikających z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i ujawnionych w toku rozprawy głównej wskazujących, iż wydany wobec P.L. wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), nie podlega łączeniu, gdyż nie jest prawomocny, co skutkowało rażącą obrazą przepisów prawa materialnego, tj. art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., poprzez objęcie wydanym wyrokiem łącznym kary łącznej 4 lat pozbawienia wolności orzeczonej na mocy nieprawomocnego wyroku Sądu Rejonowego G. z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), który następnie na skutek wniesionego środka odwoławczego został zmieniony na mocy wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 28 września 2021 r., sygn. akt V Ka (...), między innymi poprzez obniżenie orzeczonej nim kary łącznej z 4 do 3 lat pozbawienia wolności, co w konsekwencji spowodowało, iż tak ukształtowana kara łączna została wymierzona powyżej granicy kary łącznej pozbawienia wolności określonej w treści art. 86 § 1 k.k., wynoszącej w niniejszej sprawie 5 lat”.

W oparciu o tak sformułowany zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w G. i przekazanie sprawy wymienionemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu, bez udziału stron, w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, że procedujący w przedmiocie wyroku łącznego Sąd Rejonowy w G. naruszył i to w sposób rażący przepisy procedury karnej, czego efektem stało się również rażące naruszenie przepisów prawa karnego materialnego dotyczących kary łącznej, a obowiązujących w brzmieniu sprzed dnia 23 czerwca 2020 r. Oczywiście jest też, że uchybienia jakich dopuścił się sąd *meriti* miały istotny wpływ na treść poddanego kontroli kasacyjnej orzeczenia.

Nie ulega wątpliwości, że obowiązujący w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego przepis art. 366 § 1 k.p.k. (arg. z art. 574 k.p.k.) obliguje przewodniczącego składu orzekającego do takiego kierowania przebiegiem rozprawy, aby wyjaśnione zostały wszystkie okoliczności sprawy w sposób pozwalający na dokładne ustalenie, czy m.in. zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego. Co więcej, z treści art. 410 k.p.k. (mającego również odpowiednie zastosowania w postępowaniach o wydanie wyroku łącznego – zob. powołany wyżej art. 574 k.p.k.) wynika, że podstawę wyroku (w tym także łącznego) może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Jeżeli więc sąd oprze swoje rozstrzygnięcie na okolicznościach nieujawnionych w toku rozprawy albo pominie przy wyrokowaniu okoliczności wynikające z przeprowadzonych dowodów, w sposób rażący narusza dyspozycje tego ostatniego przepisu.

Tak stało się w toku niniejszego postępowania.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 85 § 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 24 czerwca 2020 r. – powołany przepisy w tym brzmieniu miał zastosowanie w niniejszej sprawie) podstawą orzeczenia kary łącznej, także w wyroku łącznym, były wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w art. 85 § 1 k.k. (popołnienie dwóch lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu). Niewątpliwie orzeczone kary podlegają wykonaniu wyłącznie wtedy, gdy

jest orzeczona prawomocnie (art. 9 § 2 k.k.w.). Dotyczy to, co oczywiste, kar orzeczonych wyrokami objętymi następnie wyrokiem łącznym, o czym przekonuje – jak słusznie zauważył skarżący – treść art. 569 § 1 k.p.k.

Tymczasem Sąd Rejonowy w G. w odniesieniu do skazanego P.L. połączył karę łączną 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie o sygn. akt II K (...), w której wyrok z dnia 11 lutego 2020 r. stał się prawomocny z dniem 27 marca 2020 r. (k. 1069 akt II K (...)), z karą łączną 4 lat pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem tego Sądu z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie o sygn. akt II KK (...), nie dysponując informacją o prawomocności tego ostatniego orzeczenia. Nie ma wprawdzie racji autor kasacji, że zaleganie w aktach sprawy o wydanie wyroku łącznego wydruku wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 18 grudnia 2020 r. wraz z uzasadnieniem, powinno uczulić sąd *a quo* co do kwestii prawomocności, gdyż sporządzenie pisemnych motywów mogło wskazywać na wolę stron do zaskarżenia orzeczenia. Rzecz w tym, że dołączony do akt niniejszej sprawy odpis wyroku z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...) (k. 30-31 akt II K (...)) uzupełniony został o uzasadnienie nie z tej sprawy, lecz o pisemne motywy wyroku wydanego w sprawie II K 1460/19 (k.31-40).

Nie zmienia to postaci rzeczy, że brak danych co do prawomocności późniejszego wyroku nie zwalniał sądu *meriti* od poczynienia w tej sprawie dodatkowych ustaleń, tym bardziej, że dwukrotnie uzyskane w toku postępowania dane o karalności P.L. wskazywały, że jedynym prawomocnie wydanym w stosunku do jego osoby wyrokiem skazującym był wyrok z dnia 11 lutego 2020 r., sygn. akt II K (...) (k. 9-10 i k. 25-26). Wątpliwości powinien wzbudzić też zapis na dokumencie „Informacja o pobytach i orzeczeniach” sporządzonym przez Służbę Więzienną Aresztu Śledczego w G., gdzie wprawdzie znajduje się informacja o wyroku z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), ze wskazaniem, że orzeczona nim kara 4 lat jest wykonywana, z którego to zapisu wynika jednak i to, iż aktualnym organem dysponującym w tej sprawie jest Sąd Okręgowy w G. w sprawie V Ka (...). Właśnie w tej ostatniej sprawie, co potwierdzają dokumenty zgromadzone w aktach o sygn. II K (...), a którymi sąd orzekający w przedmiocie wyroku łącznego nie dysponował, w dniu 28 września 2021 r., a więc po dacie wydania zaskarżonego wyroku, zapadł wyrok Sądu drugiej instancji, którym w uwzględnieniu apelacji

obrońcy oskarżonego P.L. zmieniono wyrok z dnia 18 grudnia 2020 r. w ten sposób, że czyn przypisany w pkt. I zakwalifikowano z art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 211 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 189 § 1 k.k. karę pozbawienia wolności orzeczoną w tym punkcie obniżono do 2 lat i 6 miesięcy, łagodząc jednocześnie wymiar kary łącznej pozbawienia wolności z 4 do 3 lat (k. 703 akt II K (...)).

W rezultacie zapadły w dniu 26 lipca 2021 r. wyrok łączny, obejmujący karę łączną nieprawomocnie orzeczoną w sprawie o sygn. akt II K (...), skutkował również obrazą art. 86 § 1 k.k., gdyż maksymalny wymiar kary łącznej w wyroku łącznym, po zmianie dokonanej przez Sąd Okręgowy w G. w wyroku z dnia 28 września 2021 r., sygn. akt V Ka (...), przyjmując za podstawę kary łączne prawomocnie orzeczone, nie mógł przekroczyć 5 lat. Co więcej, również uznanie, że brak podstaw do wydania wyroku łącznego i wykonanie oddzielnie obu kar łącznych orzeczonych wydanymi w tej sprawie wyrokami jednostkowymi skutkowałoby dla skazanego korzystniejszą sytuacją, gdyż i wtedy maksymalnym okresem kary byłoby 5 lat pozbawienia wolności.

Zasadność podniesionego w kasacji zarzutu rażącego naruszenia prawa procesowego i w konsekwencji również materialnego miała istotny wpływ na treść orzeczenia skutkowałą bowiem wymierzeniem P.L. kary łącznej przekraczającej o rok górną, dopuszczalną w tej konfiguracji procesowej granicę.

Procedując ponownie sąd *meriti* rozstrzygnie o możliwości objęcia węzłem kary łącznej w wyroku łącznym kar prawomocnie orzeczonych w sprawach Sądu Rejonowego w G. o sygn. II K (...) i II K (...), uważając, aby wydane orzeczenie uwzględniało całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Nie powinien też tracić z pola widzenia kierunku wniesionej w tej sprawie kasacji oraz wskazań zawartych w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2021 r., I KZP 2/21, w którym wyrażono – podzielany przez ten skład orzekający – pogląd, że przepisy art. 81 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1086) nie wyłączają stosowania art. 4 § 1 k.k. w sytuacji, gdy tylko jedna z kar, których połączenie sąd

rozważa w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego, została prawomocnie orzeczona do dnia 23 czerwca 2020 r. albo po tej dacie.

Uwzględnienie całokształtu przeprowadzonych powyżej rozważań skutkowało rozstrzygnięciem jak w części dyspozytywnej wyroku.